

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 7

БЕОГРАД 1937 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

IV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 24 НОВЕМБРА 1937 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПОТПРЕТСЕДНИК

ФРАЊО МАРКИЋ

СЕКРЕТАР

ДР. ДРАГАН ДАМИЋ

Присутни су г. г. Министри: Министар правде **Милан Симоновић**, Министар социјалне политике и народног здравља **Драгиша Ј. Цветковић**, Министар трговине и индустрије др. **Милан Врбанић**, Министар без портфеља др. **Михо Крек**, Министар без портфеља **Војислав В. Ђорђевић**, Министар без портфеља др. **Нико Новаковић**, Министар физичког васпитања народа др. **Вјекослав Милетић**, Министар пошта, телеграфа и телефона **Војко Р. Чвркић**.

ПОЧЕТАК У 11 ЧАСОВА

САДРЖАЈ

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника III редовног састанка;

2 — Саопштење извештаја Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразума и то: о предлогу закона о Уговору о настанивању, о Трговини и пловидби, са Специјалним и Завршним протоколом; Санитарно-ветеринарској конвенцији са Завршним протоколом и Конвенцијом о пограничном промету са Заключним протоколом између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, потписаним у Београду 13 маја 1937 године; о предлогу закона о Споразуму о узајамном ослобођењу од порезе на приход извесних добитака који потичу од поморских транспортних предузећа, закљученим и потписаним у Атини 13 новембра 1934 године између Краљевине Југославије и Републике Грчке; о предлогу закона о Уговору о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Шведске са Завршним протоколом о Протоколу о регламентацији трговачких размена између Југославије и Шведске, потписаним 14 маја 1937 године у Штокхолму.

3 — Саопштење о подношењу интерпелација народних посланика: Војислава Лазића на Министра унутрашњих послова и Министра војске и морнарице о смрти поч. генерала Војислава Томића, и усвајање првенства; Станка Ленарчића на

Министра унутрашњих послова о неправедном шиканирању неких трговаца у Љубљани од стране љубљанске полиције, и усвајање првенства; Франца Зупанчича и другова на Министра финансија о корацима које је предузела Краљеска влада да се отпише порез за 1937 годину сељацима из Словеначке, настрадалим од елементарних непогодама.

4 — Саопштење извештаја Министара о одговорима на интерпелације народних посланика.

5 — Саопштење извештаја Верификационог одбора о смрти народног посланика др. Ивана Јурише и о доласку за народног посланика Јосипа Цветића, новинара и публицисте из Загреба.

Говорници: Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Ј. Цветковић (два пута), извештач Верификационог одбора Димитрије Мирковић, потпретседник Народне скупштине Фрањо Маркић.

Дневни ред: 1 — Избор Одбора за проучавање законског предлога о оснивању нових окружних и среских судова.

Говорници: Секретар др. Драган Дамић, потпретседник Народне скупштине Фрањо Маркић.

2 — Претрес у начелу, појединостима и коначно усвојене у целини извештаја Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима.

— Предлога закона о Уговору између Краљевине Југославије и Републике Чехословачке о социјалном осигурању, са Првим и Другим Завршним протоколом, потписаним у Прагу 14 децембра 1937 године.

Говорници: Известилац Жарко Томашевић (2 пута), Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Ј. Цветковић, Војислав Лазић, секретар др. Драган Дамић, потпретседник Народне скупштине Фрањо Маркић.

— Предлога закона о Конвенцији о вези југословенских и румунских железница мостом на Дунаву зимеђу Кладова и Турн-Северина.

Говорници: Известилац Жарко Томашевић (три пута), Министар правде Милан Симоновић, Војислав Лазић, Мита Димитријевић, секретар др. Драган Дамић, потпретседник Народне скупштине Фрањо Маркић.

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, отварам IV редован састанак Народне скупштине. Молим секретара г. др. Дамића да прочита записник прошлог састанка.

Секретар др. Драган Дамић прочита записник III редовног састанка Народне скупштине.

Потпретседник Фрањо Маркић: Има ли ко од госпoде народних посланика да стави примедбу на прочитани записник? (Нема!) Примедаба нема, објављујем да је записник примљен. Изволите чути одборске извештаје.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава): Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима подноси Народној скупштини своје извештаје и то: о предлогу закона о Уговору о настањивању, о Трговини и о пловидби, са Специјалним протоколом и Завршним протоколом; Санитарно-ветеринарској конвенцији са Завршним протоколом и Конвенцији о пограничном промету, са Закључним протоколом, између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, потписаним у Београду 13 маја 1937 године. (Види прилог);

О предлогу закона о Споразуму о узајамном ослобођењу од порезе на приход извесних добитака који потичу од поморских транспортних предузећа, закљученом и потписаном у Атини 13 новембра 1934 године између Краљевине Југославије и Републике Грчке. (Види прилог); и

О предлогу Закона о Уговору о трговини и о пловидби између Југославије и Шведске, са Завршним протоколом, и о Протоколу у регламентацији трговачких размена између Југославије и Шведске, потписаним у Штокхолму 14 маја 1937 године. (Види прилог).

Потпретседник Фрањо Маркић: Прочитани извештаји штампани су и биће раздељени г. г. народним посланицима, а ставиће се на дневни ред кад Народна скупштина то одлучи. Изволите чути интерпелације за које се тражи првенство.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава): Г. Војислав Лазић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова и на г. Министра војске и морнарице о смрти поч. Ђенерала Војислава Томића и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог).

Потпретседник Фрањо Маркић: Реч има Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић да се изјасни да ли прима првенство ове интерпелације.

Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Цветковић: У име г. Министра унутрашњих послова и г. Министра војске и морнарице изјављујем да примам првенство ове интерпелације.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина првенство ове интерпелације? (Прима) Објављујем да је Народна скупштина примила првенство ове интерпелације. Изволите чути даље.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава) Г. Ленарчич Станко, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о неправедном шиканирању неких трговаца у Љубљани од стране љубљанске полиције и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог).

Потпретседник Фрањо Маркић: Има реч Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић да се изјасни да ли прима првенство ове интерпелације.

Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Цветковић: Примам ово првенство.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли и Народна скупштина првенство? (Прима!) Објављујем да је Народна скупштина примила првенство ове интерпелације. Изволите чути остале интерпелације.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава): Г. инж. Франц Зупанчич и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра финансија о корацима које је предузела Краљевска влада да се отпише порез за 1937 годину селацима из Словеније, настрадалим од елементарних непогода. (Види прилог).

Потпретседник Фрањо Маркић: Све саопштење интерпелације упутиће се надлежним г. г. Министрима. Изволите чути извештаје г. г. Министара.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава): Г. Министар унутрашњих послова извештава, да ће на следеће интерпелације народних посланика одговорити кад прикупи потребне податке: Г. Николе Преке о догађају у Сењу 9 маја 1937 године и г. Војислава Лазића о догађају у Ваљеву 29 августа 1937 године.

Потпретседник Фрањо Маркић: Ови извештаји г. Министра унутрашњих послова примају се на знање. Изволите чути један извештај Верификационог одбора. Молим г. известиоца Верификационог одбора да прочита Одборски извештај.

Известилац Димитрије Мирковић (чита):

„Народној скупштини Краљевине Југославије
Београд

Верификациони одбор Народне скупштине примио је преко Претседништва Народне скупштине извештај о смрти народног посланика Јурише др. Ивана, који је изабран за народног посла-

ника за град Загреб, бановине Савске, на листи г. Богољуба Јевтића.

Пошто је прегледао изборна акта и кандидатске листе, Одбор је утврдио: да је заменик поч. Јурише др. Ивана на земаљској кандидатској листи г. Богољуба Јевтића г. Цветић Јосип, новинар и публициста из Загреба, па му је част предложити Народној скупштини да изволи огласити и позвати за народног посланика г. Јосипа Цветића, новинара и публицисту из Загреба на место поч. Јурише др. Ивана.

У исто време констатује Одбор да је г. Јосип Цветић већ народни посланик, изабран у срезу Госпићском на истој листи земаљској г. Богољуба Јевтића. Одбору је част умолити Народну скупштину да изволи затражити изјашњење од г. Цветића Јосипа, народног посланика, да се у законском року изјасни који мандат жели задржати, загребачки или госпићки, и ову изјаву г. Цветића изволи доставити Верификационом одбору ради даљег законског поступка.

Одбору је част умолити Народну скупштину да овај његов извештај изволи усвојити.

За известиоца је одређен г. Димитрије Мирковић.

Секретар

Димитрије С. Мирковић, с. р.

Претседник

Верификационог Одбора,

Др. Ђорђе Марковић, с. р.

Чланови:

Тодор Живковић, с. р.; Рудолф Певец, с. р.; Др. Јосип Режек, с. р.; Славко Николић, с. р.; Лазар Црљић, с. р.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина прочитани извештај? (Прима). Објављујем да је овај извештај Верификационог одбора примљен.

Прелазимо на дневни ред. Прва је тачка дневног реда: Избор Одбора за проучавање законског предлога о оснивању нових окружних и среских судова. Молим г. секретара да прочита предложену кандидатску листу, споразумно састављену.

Секретар др. Драган Дамић (саопштава): Листа Одбора за проучавање законског предлога о устројству нових судова, окружних и среских, овако је састављена:

Чланови: Петар Богавац, Михаило Љешевић, Богољуб Кнежевић, Љубомир Божиновић, Јован Кашанин, Живојин Димитријевић, Миљкан Арџина, Никола Јовановић, Михаел Бренчич, Ђорђе Јевтић, Радивоје Милошевић, Бранко Тодоровић, др. Драган Краљевић, Никола Соколовић, Августин Лукачич, Милован Николић, Војислав Ненадић, Инж. Михаило Ђуровић, др. Иван Јанчич, др. Драгољуб Јевремовић, Момчило Сокић.

Заменици: Ђуро Чејовић, Сава Микић, Данило Ђуровић, Тодор Тонић, Вукашин Спасовић, Бранко Ратковић, Душан Перовић, др. Франц Клар, Лазар Црљић, Александар Дачић, Сретен Кузевљевић, Рагиб Чаплић, Стјепан Новаковић, Павао Матица, Ристо Грђић, Милан Божић, Војислав Гађиновић, Бошко Зельковић, др. Никола Шијак, Таnasiје Динић, Богдан Ерцеговац.

(Следују потписи предлагача).

Потпретседник Фрањо Маркић: Пошто је, господо, за избор овог специјалног одбора предло-

жена само једна споразумна листа, то нећемо вршити гласање, него утврђујемо да је ова листа једногласно примљена. (Гласови: Тако је!)

Сад прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извештаја Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима о предлогу закона о Уговору између Краљевине Југославије и Републике Чехословачке о социјалном осигурању, са Првим и Другим Завршним протоколом, потписаним у Прагу 14 децембра 1937 године.

Има реч народни посланик г. Жарко Томашевић као извештач Одбора за проучавање овог законског предлога.

Извештач Жарко Томашевић: Господо народни посланици, Одбору је част поднети Народној скупштини овај извештај:

„НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање предлог закона о Уговору између Краљевине Југославије и Републике Чехословачке о социјалном осигурању, са Првим и Другим Завршним протоколом, потписаном у Прагу 14 децембра 1936 године, па је на својој седници одржаној 13 јула т. г. завршио поверени му посао, усвојивши аklamацијом текстуелно законски предлог у начелу и појединостама.

Одбору је част предложити Народној скупштини, да законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Жарка Томашевића, претседника Одбора.

13 јула 1937 године

Београд

Претседник Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима,

Жарко Д. Томашевић с. р.

Секретар,

Др. Бранко Миљуш с. р.

Чланови:

Димитрије С. Мирковић, с. р.; др. Фран Шемров, с. р.; инж. Светолик Св. Станковић, с. р.; Милоје Рајаковић, с. р.; др. Часлав М. Никитовић, с. р.; др. Љутица Димитријевић, с. р.; Лука Костренчић, с. р. Милош Раповић, с. р.; Антон Видец, с. р.

Господо народни посланици, уговором о социјалном осигурању између Краљевине Југославије и Републике Чехословачке регулишу се односи у погледу држављана обеју држава на бази узајамног реципроцитета и једнаког поступања, као и са домаћим осигураницима и члановима њихових породица.

Уговор се односи:

1) на осигурање за случај болести радника и службеника; овде се подразумевају и пољопривредни радници;

2) на осигурање за случај несреће радника и намештеника. И овде су обухваћени пољопривредни радници;

3) на осигурање за случај изнемоглости, старости и смрти;

4) на пензионо осигурање код рударских, брoтиских благајни; и

5) на пензионо осигурање службеника.

Ако осигурано лице оболи у другој држави уговорници има право на примања из осигурања за случај болести, која му припадају од његовог осигуравајућег завода, све док се због његовог стања здравља не може вратити на подручје државе, у којој има седиште његово осигуравајући завод.

Време осигурања у болести, за које су плаћани приноси, или које је проведено после учињене пријаве у једној држави уговорници, узима се у обзир у погледу права давања тога осигурања, њиховог трајања и висине, као и права на добровољно осигурање у болести и у другој држави уговорници, на исти начин као да је, под иначе истим условима, проведено у властитој држави.

У погледу рентног осигурања, боравак на територији друге државе уговорнице, а по престанку осигуравајућег завода, ни боравак у трећој држави не сматра се као боравак у иностранству кад су у питању примања из овог осигурања. Кад постоји право на ренту у једној држави, а уживалац има свој боравак на подручју друге државе уговорнице, може му се рента, ако је мања од 40 динара или 25 чехосл. круна, на захтев откупити трошним годишњим износом ренте. Ренте које износе мање од 120 динара, или 75 чехосл. круна месечно могу се исплаћивати у роковима дужим од месец дана.

Што се тиче пензионог осигурања треба напоменути, ако су за неко осигурано лице приноси плаћени и за југословенско и за чехословачко осигурање, да се приносна времена сабиру у циљу очувања очекиваних права као и у погледу права на добровољно продужење осигурања. Време уживања ренте за изнемоглост или старост чува очекивана права и у другој држави уговорници.

Свака од обеју страна уговорница може овај уговор отказати за крај календарске године са отказним роком од годину дана. Очекивана права очувана на основу прописа овог уговора не престају због отказа уговора. Њихово даље чување за време после престанка важности уговора управља се по домаћем законодавству дотичне државе.

Остали чланови уговора предвиђају детаље техничког карактера.

Као извештач одбора за проучавање међународних уговора и споразума, част ми је препоручити Народној скупштини овај уговор да га прими и изгласа онако као што је предложен.

Потпретседник Фрањо Маркић: Реч има Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић.

Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Цветковић: Господо народни посланици, још 1935 године поведени су преговори између наше државе и Чехословачке републике о једној Конвенцији по питању осигурања наших држављана упуслених у Чехословачкој и обрнуто. Преговори су завршени 1936 године и Конвенција, о којој је г. извештач већине и мањине дао свој извештај садржи углавном: питање осигурања за случај болести радника; затим осигурање за случај несреће радника, подразумевајући ту и пољопривредне раднике и намештенике; осигурање за случај изнемоглости, болести и смрти; затим пензионско осигурање код рударских Братинских благајни; и пензионско осигурање службеника приватних намештеника.

Овом Конвенцијом регулисан је још један однос који је веома значајан и важан, а то је однос потраживања које постоји између нашег пензионог завода у Љубљани у носиоца пензионог осигурања у Чехословачкој.

Поверљивим протоколом о коме је г. извештач казао већ неколико речи, тим протоколом тај однос регулисан је на тај начин да су носиоци Чехословачког пензионог осигурања добровољно пристали да нашем пензионом фонду у Љубљани исплате у року од 3 месеца 1,100.000 чехословачких круна у име улога оним нашим осигураницима који су били осигурани за време рата и пре рата код пензионог осигурања у Прагу.

Такву конвенцију ми имамо већ закључену са Немачком 1929 године; имамо једну конвенцију са Аустријом, са Румунијом 1933 године и 1925 године. Нептунским конвенцијама са Краљевином Италијом.

Сама ова закључена Конвенција регулисала је све односе на бази реципроцитета, према националном законодавству и праву које национална законодавства пружају у обема државама. Конвенција је од општег интереса и општег значаја и ја молим Народној скупштини да ову Конвенцију једногласно прихвати. (Одобравање и плескање код већине).

Потпретседник Фрањо Макић: Има реч народни посланик г. Војислав Лазић.

Војислав Лазић: Господо народни посланици, ма колико да поштујем и ценим наш братски народ чехословачки и нашу савезничку Чехословачку државу, ипак, иако је ова конвенција намењена оним најсиромашнијим људима, онима који најтеже живе, онима који са муком зарађују кору хлеба и који су изложени у свом животу најтежим опасностима, а то су радници, иако би са погледом на братску Чехословачку земљу и са погледом на раднике, који заслужују свако наше старање и бригу, требали да примимо ову конвенцију, ипак без обзира на све то морамо се обазрети на једну другу страну, морамо се обазрети на данашњу Владу која излази пред нас са тражењем да ми усвојимо ову конвенцију, да ли та Краљевска влада, макар и на овом питању, заслужује наше поверење. Јер, свакако, она и преко ове конвенције жели да стекне једногласно поверење целокупне ове Народне скупштине. Ја, оцењујући рад ове Владе на свим питањима, не могу да јој дам поверење ни на овом питању, не могу да јој дам поверење зато што не верујем у добро извођење конвенције која има да се изведе. Не верујем да ће се извести онако како треба, не верујем да ће се извести на корист нашег радничког сталежа, а не верујем зато што ја имам у примени досадашњој много и много искуства у томе. Ја верујем да ми имамо предузећа у овој земљи, која имају велики број радника, а велики део тих радника предузећа не пријављују радничким уредима, и ти радници остављени су сами себи. И зато што Краљевска влада неће спровести и ову конвенцију на добро радника, него ће је спроводити опет путем повлашћења својих партијских пријатеља, послодавца, ја у знаку неповерења овој Влади изјављујем да ћу гласати против ове конвенције.

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, пошто нема више пријављених говорника, то је дискусија у начелу по овој тачци

дневног реда завршена. Приступимо сада гласању. Гласаће се поименично у смислу Закона о пословном реду у Народној скупштини са „за” и „против”.

Молим секретара г. др. Драгана Дамића да изврши прозивку.

Секретар др. Драган Дамић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за”: Андоновић Сима, Антић Д. Боривоје, Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Аћимовић Ж. Велимир, Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Воца Шериф, Бешировић Р. Димитрије, Боговац П. Петар, Божиновић Д. Љубомир, Бошковић Михајло, Бренчич Михаел, Брујић С. Јован, Бубић С. др. Стеван, Буторка С. др. Александар, Величковић Б. Миладин, Веселиновић др. Милорад, Видец Антон, Вујасиновић др. Вук, Вучетић Радисав, Гавриловић В. Никола, Гавриловић Ото, Гајић В. Радомир, Гајшек Карло, Георгијевић М. Јоца, Главинић др. Милан, Голубовић Љ. Милан, Грба др. Милован, Дамић др. Драган, Даниловић Ј. Живко, Дачић М. Александар, Димитријевић Живојин, Димитријевић Коста, Димитријевић др. Љутица, Димић М. Радосав, Динић Ђ. Таназије, Добершек Карел, Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић В. Војислав, Ђурић Боривоје, Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Ерцеговац Н. Богдан, Живковић М. Тодор, Живковић Т. Радосав, Загорац Јово, Захарић И. Чедомир, Здравковић Миленко, Зејнел-бег Ибрахим Страцимир, Ивановић Ј. Драгољуб, Јанжекович Иван, Јанковић Десимир, Јанковић А. Стеван, Јанчич др. Иван, Јевремовић др. Драгољуб, Јеличић Ст. Цветко, Јовановић др. Ђорђе, Јовановић М. Никола Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Кајић А. Мијо, Казимировић П. Владимир, Кадич Алија, Каламатијевић Р. Михаило, Капетановић Исмет-бег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоцо, Каппер др. Михаел, Керсник Антон, Клар др. Франц, Кнежевић Богољуб, Ковач Љ. Анте, Косовић Р. Петар, Костренчић Лука, Крафт др. Стеван, Крстић В. Михаило, Кузелевић Сретен, Курсулић Ј. Велимир, Куртовић Војко, Лазаревић М. Милован, Лазаревић Никон, Лазаревић др. Тодор, Ловренчич др. Иван, Лукаревић Т. Михаило, Љешевић К. Михаило, Маркић Франьо (претседава), Марковић др. Ђорђе, Махник Артур, Мијић Ђ. Милан, Микашиновић Д. Ђуро, Микић Ј. Сава, Милановић Живота Милетић Дане, Милијановић Велимир, Милошевић Р. Душан, Милошевић Ст. Душан, Миљуш др. Бранко, Мирковић С. Димитрије, Михаиловић Тодор, Мишкулин др. Миле, Недељковић Урош, Николић др. Бранко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новачан др. Антон, Новаковић др. Нико, Пантић Љубомир, Патриогић Хаџи-Љуба, Певец Рудолф, Пејин Ж. Гојко, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Пинтеровић др. Милован, Плесковић Рудолф, Повреновић К. Матија, Поповић С. Аћим, Поповић Живко, Поповић др. Михаило, Поповић М. Новица, Предован Крсто, Прека Никола, Раденковић Стојан, Радончић В. Данило, Рајаковић М. Милоје, Ратковић Т. Бранко, Рашковић др. Милош, Риђановић др. Мухамед, Ружичић В. Марко, Санто др. Гавро, Секулић др. Милан, Симић Стеван, Сладојевић П. Чедомир, Станковић Св. Светолик, Стијић др. Милан, Стојадиновић М. Драгомир, Стојадиновић Михаило, Суботић Душан, Тасић С. Светозар, Тодоровић А.

Бранислав, Томашевић Д. Жарко, Томић Јеврем, Тонић Р. Тодор, Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђосић П. Станко, Ђумавић Хусеин, Хафизадић др. Сулејман, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Ј. Лазар, Цујан Ђиро, Чапљић Рагиб, Чвркић Р. Војко, Чејовић Ђуро, Шајкаревић др. Јован, Шемров др. Фран, Широла Брнас Антон, Шушић И. Живко.

Гласали су „против”: Аврамовић Лука, Аранђеловић Живојин, Димитријевић Мита, Здравковић М. Јован, Зечевић Секула, Лазић Војислав, Петковић З. Ђорђе.

Отсутни: Алексић Коста, Антонијевић Душан, Аћимовић др. Јордан, Ауер др. Људевит, Банић Милан, Баричевић др. Јанко, Баџак Љ. Милан, Блажић Милан, Божић Бл. Јакша, Божић А. Милан, Борисављевић Страхиња, Будимир Ђ. Симо, Васић Тихомир, Вебле др. Андреј, Водстречил Хинко, Врбић Велимир, Вујић В. Димитрије, Вукановић др. Српко, Вукићевић Милан, Гајић Павле, Галогача Петар, Гаћиновић Ј. Војислав, Глишић Миленко, Горњак Винко, Грђић В. Ристо, Давинић Брана, Димитријевић Стојадин, Добросављевић Д. Бранко, Дошен др. Војислав, Дошен др. Мирко, Дургутовић И: Мустафа, Живадиновић П. Борисав, Зельковић Н. Бошко, Зубер Никола, Зупанчич Фран, Иванчевић Душан, Ивековић др. Богдан, Ибрахимпашич Абдулах, Илић др. Вељко, Исаковић Ђ. Миливоје, Јанковић др. Драгутин, Јањић др. Војислав, Јевтић Д. Богољуб, Јевтић Ђорђе, Јевтић Живојин, Јавановић др. Василије, Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовичић М. Радоје, Јојић Велимир, Кабалин Никола, Калембер др. Бранко, Калуђерчић др. Бранко, Кожул др. Марко, Којић др. Драгутин, Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић др. Мирко, Костић Васил, Коце др. Јуре, Краљевић др. Драган, Крстић Симо, Крстић Ст. Стојан, Куленовић др. Џафер-бег, Кулишић др. Шиме, Кумануди др. Коста, Куњашић Јоаким, Курилић Ј. Милан, Куртовић Шукрија, Лазаревић М. Александар, Лазаревић Милан, Ленарчич Станко, Лукачич Августин, Макар Дако, Марјанац Симо, Марковић др. Миленко, Марчикић Т. Милоје, Мastroвић Ф. Анте, Матица Павао, Мијовић др. Александар, Мијушковић Лука, Милетић др. Вјекослав, Милошевић Радивоје, Милутиновић Р. Милинко, Михаиловић П. Илија, Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић А. Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Б. Јован, Никитовић М. др. Часлав, Николић Ј. Живко, Николић Ђ. Милован, Николић М. Радивоје, Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Паштровић Манфред, Пејкић А. Чедомир, Перић Ђ. Миливоје, Перовић Р. Милош, Петковић В. Милан, Петковић В. Растко, Поповић Багдан, Поздерац Нурија, Поповић М. Велимир, Поповић Душан, Поповић М. др. Живојин, Поповић др. Коста, Поповић др. Светислав, Прекоршек Иван, Прелубовић Мухамед, Протић П. Јеремија, Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић М. Милош, Режек др. Јосип, Рогич др. Јосип, Савић Обрен, Сарич Ибрахим, Сејфуловић С. Бећир, Сокић М. Милоје, Сокић М. Момчило, Соколовић Никола, Спасовић М. Вукашин, Станковић В. Александар, Станковић Светозар, Степанов Миливој, Стефановић Б. Игњат, Стојисављевић Петар, Стошовић Добровоје, Стошинић Стаменко, Тешић Максим, Тишма Владимир,

Томић Бранко, Трпковић Р. Ставра, Ђирић Стеван, Урошевић Ил. Мирко, Физир Виктор, Фуке др. Рико, Хасанбеговић др. Авдо, Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Чолаковић Крста, Шакић Иван, Шијак др. Никола, Шошки др. Лука.

(После гласања)

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 164 народна посланика, од којих 158 „за” и 6 „против”. Према томе објављујем да је овај законски предлог у начелу прихваћен. Прелазимо на дискусију у појединостима. Пошто се нико није јавио за реч, прелазимо одмах на појединачно гласање седењем и устајањем по параграфима. Господа која гласају „за” нека изволе седети, а који су „против”, нека изволе устати. Молим известиоца г. Жарка Томашевића да изволи прочитати § 1.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 1.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 1? (Прима — Не прима). Господа која примају, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Већина седи). Објављујем да је § 1 примљен. Изволите чути даље.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 2.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 2? (Прима — Не прима) Господа која примају, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Већина седи). Објављујем да је § 2 примљен.

Пошто су сви параграфи већином гласова појединачно примљени, објављујем да је овај законски предлог и у појединостима примљен. Прелазимо на коначно гласање у целини. Молим секретара г. др. Драгана Дамића да изврши прозивку.

Секретар др. Драган Дамић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за”: Андоновић Сима, Антић Д. Боривоје, Араћеловић Јован, Арежина Миљкан, Аћимовић Ж. Велимир, Бенко Јосип, Белинић Винко, Бећировић Воца Шериф, Бешировић Р. Димитрије, Боговац П. Петар, Божиновић Д. Љубомир, Бошковић Михајло, Бренчич Михаел, Брујић С. Јован, Бубић С. др. Стеван, Буторка С. др. Александар, Величковић Б. Миладин, Веселиновић др. Милорад, Видец Антон, Вујасиновић др. Вук, Вучетић Радисав, Гавриловић В. Никола, Гавриловић Ото, Гајић В. Радомир, Гајшек Карло, Георгијевић М. Јоца, Главинић др. Милан, Голубовић Љ. Милан, Грба др. Милован, Дамић др. Драган, Даниловић Ј. Живко, Дачић М. Александар, Димитријевић Живојин, Димитријевић Коста, Димитријевић др. Љутица, Димић М. Радосав, Динић Ђ. Танасије, Добершек Карел, Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић В. Војислав, Ђурић Боривоје, Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Ерцеговац Н. Богдан, Живковић М. Тодор, Живковић Т. Радосав, Загорац Јово, Захарић И. Чедомир, Здравковић Миленко, Зејнел-бег Ибрахим Страцимир, Ивановић Ј. Драгољуб, Јанжекович Иван, Јанковић Десимир, Јанковић А. Стеван, Јанчич др. Иван, Јевремовић др. Драгољуб, Јеличић Ст. Цветко, Јовановић др. Ђорђе, Јовановић М. Никола Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Кајић А. Мијо, Казимировић П. Владимир, Кадић Алија, Каламатијевић

Р. Михаило, Капетановић Исмет-бег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоцо, Кашпер др. Михаел, Кереник Антон, Клар др. Франц, Кнежевић Богољуб, Ковач Љ. Анте, Косовић Р. Петар, Костренчић Лука, Крафт др. Стеван, Крстић В. Михаило, Кузелевић Сретен, Курсулић Ј. Велимир, Куртовић Војко, Лазаревић М. Милован, Лазаревић Никон, Лазаревић др. Тодор, Ловренчич др. Иван, Лукаревић Т. Михаило, Љешевевић К. Михаило, Маркић Фрањо (претседава), Марковић др. Ђорђе, Махник Артур, Мијић Ђ. Милан, Микашиновић Д. Ђуро, Микић Ј. Сава, Милановић Живота Милетић Дане, Милијановић Велимир, Милошевић Р. Душан, Милошевић Ст. Душан, Миљуш др. Бранко, Мирковић С. Димитрије, Михаиловић Тодор, Мишкулин др. Миле, Недељковић Урош, Николић др. Бранко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новачан др. Антон, Новаковић др. Нико, Пантић Љубомир, Патрновић Хаџи-Љуба, Певец Рудолф, Пејин Ж. Гојко, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Пинтеровић др. Милован, Плескович Рудолф, Повреновић К. Матија, Поповић С. Аћим, Поповић Живко, Поповић др. Михаило, Поповић М. Новица, Предован Крсто, Прека Никола, Раденковић Стојан, Радоичић В. Данило, Рајакковић М. Милоје, Ратковић Т. Бранко, Рашковић др. Милош, Риђановић др. Мухамед, Ружићи В. Марко, Санто др. Гавро, Секулић др. Милан, Симић Стеван, Сладојевић П. Чедомир, Станковић Св. Светолик, Стијић др. Милан, Стојановић М. Драгомир, Стојановић Михаило, Суботић Душан, Тасић С. Светозар, Тодоровић А. Бранислав, Томашевић Д. Жарко, Томић Јеврем, Тонић Р. Тодор, Турк Рајко, Теримагић Садик, Ђосић П. Станко, Ђумавић Хусеин, Хафизадић др. Сулејман, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Ј. Лазар, Цујан Ђиро, Чапљић Рагиб, Чвркић Р. Војко, Чејовић Ђуро, Шајкарчевић др. Јован, Шемров др. Фран, Широла Бранас Антон, Шушић И. Живко.

Гласали су „против”: Аврамовић Лука, Араћеловић Живојин, Димитријевић Мита, Здравковић М. Јован, Зечевић Секула, Лазић Војислав, Петковић З. Ђорђе.

Отсутни: Алексић Коста, Антонијевић Душан, Аћимовић др. Јордан, Ауер др. Људевит, Банић Милан, Баричевић др. Јанко, Баџак Љ. Милан, Блажић Милан, Божић Ђ. Јакша, Божић А. Милан, Борисављевић Страхиња, Будимир Ђ. Симо, Васић Тихомир, Вебле др. Андреј, Водстречил Хинко, Врбић Велимир, Вујић В. Димитрије, Вукановић др. Српко, Вукићевић Милан, Гајић Павле, Галогача Петар, Гаћиновић Ј. Војислав, Глишић Миленко, Горњак Винко, Грђић В. Ристо, Давинић Брана, Димитријевић Стојадин, Добросављевић Д. Бранко, Дошен др. Војислав, Дошен др. Мирко, Дургутовић И. Мустафа, Живадиновић П. Борисав, Зельковић Н. Бошко, Зубер Никола, Зупанчич Фран, Иванчевић Душан, Ивековић др. Богдан, Ибрахимпашаић Абдулах, Илић др. Вељко, Исаковић Ђ. Миливоје, Јанковић др. Драгутин, Јањић др. Војислав, Јевтић Д. Богољуб, Јевтић Ђорђе, Јевтић Животије, Јавановић др. Василије, Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовичић М. Радоје, Јојић Велимир, Кабалин Никола, Келембер др. Бранко, Калуђерчић др. Бранко, Кокул др. Марко, Којић др. Драгутин, Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић др. Мирко, Костић Васиљ, Коце др.

Јуре, Краљевић др. Драган, Крстић Симо, Крстић Ст. Стојан, Куленовић др. Цафер-бег, Кулишић др. Шиме, Кумануди др. Коста, Куњашић Јоаким, Курилић Ј. Милан, Куртовић Шукрија, Лазаревић М. Алесандар, Лазаревић Милан, Ленарчић Станко, Лукачић Авгуштин, Макар Дако, Марјанац Симо, Марковић др. Миленко, Марцикић Т. Милоје, Мastroвић Ф. Анте, Матица Павао, Мијовић др. Александар, Мијушковић Лука, Милетић др. Вјекослав, Милошевић Радивоје, Милутиновић Р. Милинко, Михаиловић П. Илија, Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић А. Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Б. Јован, Никитовић М. др. Часлав, Николић Ј. Живко, Николић Ђ. Милован, Николић М. Радивоје, Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пашировић Манфред, Пејкић А. Чедомир, Перић Ђ. Миливоје, Перовић Р. Миљан, Петковић В. Милан, Петковић В. Растко, Поповић Багдан, Поздерац Нурија, Поповић М. Велимир, Поповић Душан, Поповић М. др. Живојин, Поповић др. Коста, Поповић др. Светислав, Прекоршек Иван, Прелубовић Мухамед, Протић П. Јерemiја, Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић М. Милош, Режек др. Јосип, Роговић др. Јосип, Савић Обрен, Сарић Ибрахим, Сејфуловић С. Бећир, Сокић М. Милоје, Сокић М. Момчило, Соколовић Никола, Спасовић М. Вукашин, Станковић В. Александар, Станковић Светозар, Степанов Миливој, Стефановић Б. Игњат, Стојисављевић Петар, Стошовић Добровоје, Стошић Стаменко, Тешић Максим, Тишма Владимир, Томић Бранко, Трпковић Р. Ставра, Ђирић Стеван, Урошевић Ил. Мирко, Физир Виктор, Фукс др. Рико, Хасанбеговић др. Авдо, Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Чолаковић Крста, Шакић Иван, Шијак др. Никола, Шошки др. Лука.

(После гласања)

Потпретседник Фрањо Маркић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 164 народна посланика, од тога 158 „за“ и 6 „против“. Према томе је овај законски предлог усвојен и коначно у целини и биће по члану 64 Устава упућен Сенату на даљи рад.

Прелазимо на трећу тачку дневног реда: Претрес извештаја одбора за проучавање међународних уговора и споразума о предлогу закона Конвенцији о вези југословенских и румунских железница мостом на Дунаву између Кладова и Турн-Северина.

Реч има извештај г. Жарко Томашевић да поднесе извештај о овој Конвенцији.

Извештај Жарко Томашевић: Господо народни посланици, Одбору је част поднети Народној скупштини овај извештај:

„НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање Предлог закона о Конвенцији између Краљевине Југославије и Румуније о вези Југословенских и Румунских железница мостом на Дунаву између Кладова и Турн-Северина, потписаној у Београду 21 новембра 1936 године, па је на својој седници одржаној 13 јула т. г. завршио поверени му посао, усвојивши акламацијом текстуално законски предлог у начелу и појединостима.

Одбору је част предложити Народној скупштини, да законски предлог изволи усвојити.

За извештаја Одбор је одредио г. Жарко Томашевића, претседника Одбора.

13 јула 1937 године

Београд

Претседник Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима,
Жарко Д. Томашевић с. р.

Секретар,

Др. Бранко Миљуш с. р.

Члаоци:

Димитрије С. Мирковић, с. р.; др. Фран Шемров, с. р.; инж. Светолик С. Станковић, с. р.; Милоје М. Рајаковић, с. р.; др. Часлав М. Никитовић, с. р.; др. Љутица Димитријевић, с. р.; Лука Костренчић, с. р.; Милош Рашовић, с. р.; Антон Видец, с. р.

Господо народни посланици, између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније закључена је и потписана у Београду 21 новембра 1936 год. Конвенција о вези југословенских и румунских железница мостом на Дунаву између Кладова и Турн-Северина. Закључењем ове конвенције остварена је најзад намера, која је још пре Светског рата постојала, када је — 10 децембра 1913 године — између тадање Краљевине Србије и Краљевине Румуније била закључена конвенција са истим циљем, али су Светски рат и послератне прилике онемогућиле њено извршење тако да је тек сада дошло до закључења ове нове конвенције којом се жели да се задовољи једна осетна потреба обеју заинтересованих држава.

Везивањем југословенских и румунских железница мостом на Дунаву постиже се у међународном промету путника и пртљага на железници знатно смањење километраже на 45-ој паралели, т.ј. железничкој прузи Бордо—Одеса, а две престонице савезничке и пријатељске, као што су Београд и Букурешт, доводе се у везу железницом за непуних 9 сати возњом.

У овој су конвенцији сем свих потребних стручних детаља предвиђени рокови у којима се имају завршити све радње које претходе самом грађењу моста. У року од месец дана по ступању на снагу ове конвенције, т.ј. по дану извршене размене ратификација, имају обе владе да одреде своје експерте; у року од 2 месеца после овога одређивања експерти су дужни да израде потребне правилнике и да их поднесу обема владама, које затим у року опет од 2 месеца имају донети своју одлуку.

Сем тога предвиђени су још ови рокови: рок од 18 месеци у ком одређени технички експерти имају да заврше све планове и прџачун; рок од месец дана у ком се по одобрењу планова и обрачуна имају одредити финансијски експерти за израду специјалног финансијског споразума; рок од 3 месеца, у коме имају ови експерти да израде овај споразум; рок од месец дана, у коме имају обе владе да донесу своју одлуку по том споразуму; и најзад рок од 12 месеци од дана ступања на снагу ове конвенције, у ком имају обе владе да имају потребна сретства за грађење моста.

Ако једна од влада, из разлога више силе, или иначе, прекорачи који од одређених рокова, могу

се ти рокови продужити у заједничком споразуму; али ако она друга влада не да свој пристанак, ова ће се Конвенција сматрати као да не важи, а обе владе се обавезују да ће у року од 6 месеци одредити своје делегате ради закључења једне нове Конвенције.

Радови на грађењу моста имају се обављати најхитније, тако да би се мост могао пустити у саобраћај у року од 4 године.

Конвенција ступа на снагу са даном размене ратификација и остаје на снази 6 година дана.

Као известилац одбора за проучавање Међународних уговора и споразума имам част препоручити Народној скупштини ову Конвенцију, да је прими и изгласа онако као што је и предложена.

Потпретседник Фрањо Маркић: Реч има Министар правде г. Милан Симоновић.

Министар правде Милан Симоновић: Господо народни посланици, још пре Светског рата осећала се жива потреба да се између Краљевине Србије и Краљевине Румуније воспостави железничка веза мостом преко Дунава. У томе циљу још 1913 године, 10 децембра, била је закључена потребна Конвенција. Али, Светски рат, који је наступио, убрзо је омео остварење тога циља и та Конвенција није, разуме се, могла бити остварена. Прилике послератне, које су биле наступиле, оне су то питање помакле за приличан број година те се је накнадно морало приступити поновном проучавању тога питања и свих потребних детаља.

То је завршено, и 21 новембра прошле године у Београду је закључена ова нова Конвенција, која је данас поднета Народној скупштини на изгласавање.

Говорити о потреби ове Конвенције односно ове везе између југословенских железница и румунских мостом преко Дунава, који има да буде постављен по Конвенцији између Кладова и Турна-Северина, непотребно је. И саобраћајни и привредни разлози императивно налажу, да се овај пројекат и оствари.

Конвенција садржи само потребне стручне детаље и прецизне рокове у којима овај задатак има да се оствари.

Ја стога молим Народну скупштину да ову конвенцију изгласа и прими. (Одобравање).

Потпретседник Фрањо Маркић: Има реч народни посланик г. Војислав Лазнић.

Војислав Лазнић: Господо народни посланици, ја верујем да нико од нас у Народној скупштини не спори важност везе железничке са нашом суседном земљом Румунијом. Та је веза од великог значаја како са гледишта железничког саобраћаја тако нарочито с погледом на општу привреду нашега народа. Ја мислим да нико не би имао разлога да не гласа за ову конвенцију, али, господо, мени се чини да Краљевска влада није потрефила најбољу везу и најбоље место на коме ће се направити тај мост. Мени се чини а слушао сам и од многих стручњака да избор места не одговара интересима наше државе, да не одговара интересима наше народне привреде, и с погледом на то што избор места није правилно оцењен, а и због тога што ја не могу давати поверење Влади ни у једном питању па ни у овоме, ја ћу гласати против ове конвенције.

Потпретседник Фрањо Маркић: Реч има народни посланик г. Мита Димитријевић.

Мита Димитријевић: Господо народни посланици, ова конвенција има своју историју. Она потиче још из времена пре балканског рата, из доба када је постојао аустријски план са познатим већ давно покојним »Drang nach Osten-ом«, чији је задатак и циљ био надирање на Балкан са већ оглашеном анексијом. Тада је од стране западне Европе и Русије постављено питање трансбалканске железнице, а од стране централних сила Аустрије и Немачке, тако звана Санџачка железница. И тако су била укрштена преко нас два идејна мача на Балкану, од којих је мач германско-аустријски преломљен, а победио је мач наших савезника, западних сила, и наше мале Србије.

Господо, у таквоме симболу створена је идеја о овој трансбалканској железници, у таквом симболу вођена је наша саобраћајна политика и због тога наш неумрли вођа Никола Пашић, који нас све овде гледа, не може бити задовољан са овом конвенцијом, јер она мења његов план и његову линију.

Господо, кад ја нешто говорим, ја тражим троструке потврде, да ме не би могао нико демантовати. По том плану место где ће се подићи мост било је изабрано код румунског села Циганаша, 5 километара низводно од Брзе Паланке. Тај мост везује две пруге. На нашој страни једна је трансбалканска пруга, и она је имала да веже западни свет са нашом Русијом, Дунавом и даље.

Дакле, овај мост имао би да веже прво трансбалканску пругу која се већ ради и иде од Ниша преко Косова за Котор, а с друге стране пругу преко Стубика, Гучева, Пожареваца, Београда, Загреба, Љубљане, Трста, Италије, Француске до Бордоа. То је пруга Бордо—Одеса. Она иде паралелно са 45 упоредником.

Од тога моста правац пруге треба да иде на Букурешт—Одеса. Ако се мост подигне код Турн Северина, како се конвенцијом предвиђа, а не код Циганаша, како је предвидео покојни Никола Пашић у своме веома опсежном плану наше саобраћајне политике, ако се дакле мост подигне код Турн Северина, онда сав транзит, који иде за Средњу Европу правцем Букурешт—Прахово—Турн Северин, продужиће тим правцем постојећом пругом Оршава—Темишвар, а неће се враћати 35 километара на југ да би узео тај парвац преко Кучева, Београда опет за Средњу Европу, а те две пруге састају се у Винковцима, а за Пешту краћи је правац преко Темишвара.

Ми смо сад чули овде једног министра, који каже у име Владе: ово задовољава све наше интересе.

Ја, господо, отворено овде кажем да мост на овоме месту где је, не одговара ни нашим интересима, ни оном генералном плану како га је неумрли наш вођа покојни Никола Пашић предвидео, не одговара ни нашим финансијским интересима, јер овде ми имамо да платимо 100 милиона динара више, пошто има да се изграђује накнадно 35 километара пруге. Најзад, ово место не одговара ни великим интересима нашег саобраћаја, јер овим правцем, — узмимо то на ум, ово је прилично важно, важни су разлози економије и трговине једне земље, — оваквим путем целокупан транспорт Чехословачке и Пољске ићи ће изван наше земље, јер трговина иде тамо где је фрахт краћи.

Ја могу, господо, да вам кажем и ово: приликом заседања Мале Антанте 1934 године у Букурешту — има Министара који ће то потврдити — Румуни су били пристали на враћање важности конвенције од 1914 године. Могу отворено овде рећи да је за време Краља Александра чињен велики напор и радило се свим силама да се одржи оно првобитно одређено место за тај мост.

Према томе, господо, могу укратко да резимирам шта значи и колико је негативно ово решење са мостом на Дунаву. Према идеји пок. Пашића, а на томе плану радио је пок. Пашић и цела радикална странка један велики низ година, ова садашња железничка веза мостом на Дунаву негативна је:

1) Што брише генерални план наше саобраћајне политике према идеји пок. Николе Пашића;
2) Што мења генерални правац Букурешт—Београд, остављајући пругу Дунав—Кучево—Београд без транзита;

3) Продужује правац трансбалканске железнице, јер иде обилазним путем преко Турн Северина;

4) Продужује правац Букурешт—Београд и одводи цео саобраћај са наше на румунску пругу;

5) У колико би тај мост био ближи Прахову толико ће бити мање вероватноће да Бугарска подигне други мост на Дунаву, бар од половине тока Дунава па на Запад, јер би имали везу преко нас.

Најзад, господо, да вам кажем, да би овим мостом и сав бугарски транзитни саобраћај, који сада иде преко нас, имао да иде изван наше територије.

На крају много је повољнија комбинација и јефтинија веза Бугарске преко Варне—Видина него веза Кучево—Београд.

А сад ћу вам рећи нешто, у чему ме не може нико демантовати, а то је, да ће ова пруга коштати 100 милијона динара више, јер грађење те пруге је за 35 км дуже. (Узвици: Није истина!) Ја говорим и износим ове податке из редова Инжињерске коморе.

И сада на крају да вам кажем, зашто се је запело, да се тај мост прави баш ту. Зато што је тадашњи румунски министар саобраћаја Франасовић имао свој изборни округ у Турн Северину, а тамо је имао и своје имање. И било је великих напора и за време поч. Краља Александра да се пође том линијом и ту су наши општи велики интереси жртвовани ради уских и партијских интереса с друге стране.

Али нас се то не тиче, нас се тиче то како ћемо да обезбедимо један пут којим ћемо да побољамо трговину преко наше земље, јер путеви имају општи карактер. А ако се спроведе овај пут и мост тамо где је пројектован, можемо ми радити шта хоћемо, тим путем кренуће транзитна политика из централне и источне Европе обилазећи нас. Ја то што говорим, говорим на основу података које сам прибавио консултујући три инжињера у Инжињерској комори и који су ми по томе питању дали много већег материјала који нема потребе да цео износим, али мој говор има да одговори министру ове Владе, да је сувише потребно било, да се пазн на време, да се не створи вечан пут који ће нанети штете нашој трговини. И због тога што се тиме преиначује и мења онај план нашег неумрлог вође Пашића, треба да знате да он

овога тренутка не би био са вама, па ћу зато и ја гласати против овога предлога.

Потпретседник Фрањо Маркић: Реч има известилац г. Жарко Томашевић.

Известилац Жарко Томашевић: Господо народни посланици, слушајући нашег уваженог колегу старог парламентарца г. Миту Димитријевића, могли би добити утисак као да су високи интереси наше државе доведени у питање. (Мита Димитријевић: То ће показати време!)

Ја могу да вас уверим у пуном познавању ствари, да таква једна алегација не стоји, напротив, ми нисмо ни хтели нити је био наш интерес а ни свих осталих влада, да правимо пругу од Циганаша до Крајове и да градимо пругу у туђим крајевима, него смо пристали да подижемо пругу на својој територији. Према томе, г. Димитријевићу, ја могу да вам кажем, напред је прече а окол ближе.

То сам имао да одговорим као известилац.

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, листа говорника у начелној дискусији по овом законском предлогу је исцрпљена. Прелазимо на гласање, које је по Закону о последњем реду поименично.

Молим секретара г. Дамића да изврши прозивку.

Секретар др. Драган Дамић прозива народне посланике, да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Андоновић Сима, Антић Д. Боривоје, Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Аћимовић Ж. Велимир, Бенко Јосип, Белинић Винко, Бећировић Воца Шериф, Бешировић Р. Димитрије, Боговац П. Петар, Божиновић Д. Љубомир, Бошковић Михајло, Бренчич Михаел, Брујић С. Јован, Бубић С. др. Стеван, Буторка С. др. Александар, Величковић Б. Миладин, Веселиновић др. Милорад, Видец Антон, Вујасиновић др. Вук, Вучетић Радисав, Гавриловић В. Никола, Гавриловић Ото, Гајић В. Радомир, Гајшек Карло, Георгијевић М. Јоца, Главинић др. Милан, Голубовић Љ. Милан, Грба др. Милован, Дамић др. Драган, Дакиловић Ј. Живко, Дачић М. Александар, Димитријевић Живојин, Димитријевић Коста, Димитријевић др. Љутица, Димић М. Радосав, Динић Ђ. Танасије, Добершек Карел, Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић В. Војислав, Ђурић Боривоје, Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Ерцеговац Н. Богдан, Живковић М. Тодор, Живковић Т. Радосав, Загорац Јово, Захарић И. Чедомир, Здравковић Миленко, Зејнел-бег Ибрахим Страцимир, Ивановић Ј. Драгољуб, Јанжекович Иван, Јанковић Десимир, Јанковић А. Стеван, Јанчич др. Иван, Јевремовић др. Драгољуб, Јеличић Ст. Цветко, Јовановић др. Ђорђе, Јовановић М. Никола Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Кајић А. Мијо, Казимировић П. Владимир, Кацић Алија, Каламатијевић Р. Михаило, Капетановић Исмет-бег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоцо, Кашпер др. Михаел, Керсник Антон, Клар др. Франц, Кнежевић Богољуб, Ковач Љ. Анте, Косовић Р. Петар, Костренчић Лука, Крафт др. Стеван, Крстић В. Михаило, Кузељевић Сретен, Курсулић Ј. Велимир, Куртовић Војко, Лазаревић М. Милован, Лазаревић Никон, Лазаревић др. Тодор, Ловренчич др. Иван, Лукаревић Т. Михаило, Љешевић К. Михаило, Маркић Фрањо (прет-

седава), Марковић др. Ђорђе, Махник Артур, Мијић Ђ. Милан Микашиновић Д. Ђуро, Микић Ј. Сава, Милановић Живота Милетић Дане, Милијановић Велимир, Милошевић Р. Душан, Милошевић Ст. Душан, Миљуш др. Бранко, Мирковић С. Димитрије, Михаиловић Тодор, Мишкулин др. Миле, Недељковић Урош, Николић др. Бранко, Николић Славо, Нићифоровић Спаса, Новачан др. Антон, Новаковић др. Нико, Пантић Љубомир, Патриотић Хаџи-Љуба, Певец Рудолф, Пејин Ж. Гојко, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Пинтеровић др. Милован, Плескович Рудолф, Повреновић К. Матија, Поповић С. Аћим, Поповић Живко, Поповић др. Михаило, Поповић М. Новица, Предован Крсто, Прека Никола, Раденковић Стојан, Радоичић В. Данило, Рајаковић М. Милоје, Ратковић Т. Бранко, Рашковић др. Милош, Риђановић др. Мухамед, Ружичић В. Марко, Санто др. Гавро, Секулић др. Милан, Симић Стеван, Сладојевић П. Чедомир, Станковић Св. Светолик, Стијић др. Милан, Стојадиновић М. Драгомир, Стојадиновић Михаило, Суботић Душан, Тасић С. Светозар, Тодоровић А. Бранислав, Томашевић Д. Жарко, Томић Јеврем, Тонић Р. Тодор, Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђосић П. Станко, Ђумавић Хусеин, Хафизадић др. Сулејман, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црлић Ј. Лазар, Цујан Ђиро, Чаплић Рагиб, Чвркић Р. Војко, Чејовић Ђуро, Шајкаревић др. Јован, Шемров др. Фран, Широла Брнас Антон, Шушић И. Живко.

Гласали су „против“: Аврамовић Лука, Аранђеловић Живојин, Димитријевић Мита, Здравковић М. Јован, Зечевић Секула, Лазић Војислав, Петковић З. Ђорђе.

Отсутни: Алексић Коста, Антонијевић Душан, Аћимовић др. Јордан, Ауер др. Људевит, Бајић Милан, Баричевић др. Јанко, Бацак Љ. Милан, Блажић Милан, Божић Бл. Јакша, Божић А. Милан, Борисављевић Страхинија, Будимир Ђ. Симо, Васић Тихомир, Вебле др. Андреј, Водстречил Хинко, Врбић Велимир, Вујић В. Димитрије, Вукановић др. Српко, Вукићевић Милан, Гајић Павле, Галогача Петар, Гаџиновић Ј. Војислав, Глишић Миленко, Горњак Винко, Грђић В. Ристо, Давинић Брана, Димитријевић Стојадин, Добросављевић Д. Бранко, Дошен др. Војислав, Дошен др. Мирко, Дургутовић И. Мустафа, Живадиновић П. Борисав, Зелковић Н. Бошко, Зубер Никола, Зупанчич Фран, Иванчевић Душан, Ивковић др. Богдан, Ибрахимпашаић Абдулах, Илић др. Вељко, Исаковић Ђ. Миливоје, Јанковић др. Драгутин, Јањић др. Војислав, Јевтић Д. Богољуб, Јевтић Ђорђе, Јевтић Животије, Јавановић др. Василије, Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовичић М. Радоје, Јојић Велимир, Кабалин Никола, Келембер др. Бранко, Калуђерчић др. Бранко, Кожул др. Марко, Којић др. Драгутин, Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић др. Мирко, Костић Васил, Коце др. Јуре, Краљевић др. Драган, Крстић Симо, Крстић Ст. Стојан, Куленовић др. Цафер-бег, Кулишић др. Шиме, Кумануди др. Коста, Куњачић Јоаким, Курилић Ј. Милан, Куртовић Шукрија, Лазаревић М. Алесандар, Лазаревић Милан, Ленарчич Станко, Лукачич Августин, Макар Дако, Марјанац Симо, Марковић др. Миленко, Марцикић Т. Милоје, Матрковић Ф. Анте, Матица Павао, Мијовић др. Алесандар, Мијушковић Лука, Милетић др. Вјесколав,

Милошевић Радивоје, Милутиновић Р. Милинко, Михаиловић П. Илија, Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић А. Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Б. Јован, Никитовић М. др. Часлав, Николић Ј. Живко, Николић Ђ. Милован, Николић М. Радивоје, Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Паштровић Манфред, Пејкић А. Чедомир, Перић Ђ. Миливоје, Перовић Р. Миљан, Петковић В. Милан, Петковић В. Растко, Поповић Багдан, Поздерац Нурија, Поповић М. Велимир, Поповић Душан, Поповић М. др. Живојин, Поповић др. Коста, Поповић др. Светислав, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић П. Јеремија, Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић М. Милош, Режек др. Јосип, Рогић др. Јосип, Савић Обрен, Сарић Ибрахим, Сејфуловић С. Бећир, Сокић М. Милоје, Сокић М. Момчило, Соколовић Никола, Спасовић М. Вукашин, Станковић В. Алесандар, Станковић Светозар, Степанов Миливој, Стефановић Б. Игњат, Стојисављевић Петар, Стошовић Добровоје, Стошић Стаменко, Тешић Максим, Тиша Владимир, Томић Бранко, Трпковић Р. Ставра, Тирић Стеван, Урошевић Ил. Мирко, Физир Виктор, Фукс др. Рико, Хасанбеговић др. Авдо, Хорват Фрањо, Хочевац Станко, Цветић Јосип, Чолаковић Крста, Шакић Иван, Шијак др. Никола, Шошки др. Лука.

(После гласања)

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 164 народна посланика, од којих 158 „за“ а 6 „против“. Према томе објављујем да је Народна скупштина овај законски предлог у начелу примила.

Прелазимо на дискусију у појединостима. Пошто се нико није јавио за реч у дискусији у појединостима, прелазимо на гласање по параграфима. Гласање се врши седењем и устајањем. Молим г. извесноца да изволи прочитати § 1.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 1.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 1? (Прима. — Не прима!) Господа која примају, нека изволе седети, а која не примају, нека изволе устати. (Већина седи). Објављујем да је § 1 примљен. Изволите чути даље.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 2.

Потпретседник Фрањо Маркић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 2? (Прима. — Не прима!) Господа која примају, нека изволе седети, а која не примају, нека изволе устати. (Већина седи). Објављујем да је § 2 примљен.

Господо народни посланици, пошто је сваки параграф појединачно примљен, објављујем да је овај законски предлог и у појединостима примљен.

Прелазимо на коначно гласање у целини, које је по Закону о пословном реду поименично. Молим г. секретара да изволи извршити прозивку.

Секретар др. Драган Дамић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Андоновић Сима, Антић Д. Боривоје, Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Аћимовић Ж. Велимир, Бенко Јосип, Белинић Винко, Бећировић Воца Шериф, Бешировић Р. Ди-

митрије, Боговац П. Петар, Божиновић Д. Љубомир, Бошковић Михајло, Бренчич Михаел, Брујић С. Јован, Бућић С. др. Стеван, Буторка С. др. Александар, Величковић Б. Миладин, Веселиновић др. Милорад, Видец Антон, Вујасиновић др. Вук, Вучетић Радисав, Гавриловић В. Никола, Гавриловић Ото, Гајић В. Радомир, Гајшек Карло, Георгијевић М. Јоца, Главинић др. Милан, Голубовић Љ. Милан, Грба др. Милован, Дамић др. Драган, Даниловић Ј. Живко, Дачић М. Александар, Димитријевић Живојин, Димитријевић Коста, Димитријевић др. Љутица, Димић М. Радосав, Динић Ђ. Танасије. Добершек Карел, Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић В. Војислав, Ђурић Боривоје, Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Ерцеговац Н. Богдан, Живковић М. Тодор, Живковић Т. Радосав, Загорац Јово, Захарић И. Чедомир, Здравковић Миленко, Зејнел-бег Ибрахим Страцимир, Ивановић Ј. Драгољуб, Јанжековић Иван, Јанковић Десимир, Јанковић А. Стезан, Јанчич др. Иван, Јевремовић др. Драгољуб, Јеличић Ст. Цветко, Јовановић др. Ђорђе, Јовановић М. Никола Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Кајић А. Мијо, Казимировић П. Владимир, Кадић Алија, Каламатијевић Р. Михаило, Капетановић Исмет-бег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер др. Михаел, Керсник Антон, Клар др. Франц, Кнежевић Богољуб, Ковач Љ. Анте, Косовић Р. Петар, Костренчић Лука, Крафт др. Стеван, Крстић В. Михаило, Кузљевић Сретен, Курсулић Ј. Велимир, Куртовић Војко, Лазаревић М. Милован, Лазаревић Никон, Лазаревић др. Тодор, Ловренчич др. Иван, Лукаревић Т. Михаило, Љешевећ К. Михаило, Маркић Франьо (претседава), Марковић др. Ђорђе, Махник Артур, Мијић Ђ. Милан, Микашиновић Д. Ђуро, Микић Ј. Сава, Милановић Живота Милетић Дане, Милијановић Велимир, Милошевић Р. Душан, Милошевић Ст. Душан, Милуш др. Бранко, Мирковић С. Димитрије, Михаиловић Тодор, Мишулин др. Миле, Недељковић Урош, Николић др. Бранко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новачан др. Антон, Новаковић др. Нико, Пантић Љубомир, Патрногић Хаџи-Љуба, Певец Рудолф, Пејин Ж. Гојко, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Пинтеровић др. Милован, Плескович Рудолф, Повреновић К. Матија, Поповић С. Аним, Поповић Живко, Поповић др. Михаило, Поповић М. Новица, Предован Крсто, Прека Никола, Раденковић Стојан, Радончић В. Данило, Рајаковић М. Милоје, Ратковић Т. Бранко, Рашковић др. Милош, Риђановић др. Мухамед, Ружичић В. Марко, Санто др. Гавро, Секулић др. Милан, Симић Стеван, Сладојевић П. Чедомир, Станковић Св. Светолик, Стијић др. Милан, Стојадиновић М. Драгомир, Стојадиновић Михаило, Суботић Душан, Тасић С. Светозар, Тодоровић А. Бранислав, Томашевић Д. Жарко, Томић Јеврем, Тонић Р. Тодор, Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђосић П. Станко, Ђумаџић Хусенин, Хафизадић др. Сулејман, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Ј. Лазар, Цујан Ђиро, Чапљић Рагиб, Чвркић Р. Војко, Чејовић Ђуро, Шајкаревић др. Јован, Шемров др. Фран, Широла Брнас Антон, Шушић И. Живко.

Гласали су „против“: Аврамовић Лука, Аранђеловић Живојин, Димитријевић Мита, Здравковић М. Јован, Зечевић Секула, Лазич Војислав, Петковић З. Ђорђе.

Отсутни: Алексић Коста, Антонијевић Душан, Анимовић др. Јордан, Ауер др. Људевит, Банић Милан, Баричевић др. Јанко, Баџак Љ. Милан, Блажић Милан, Божић Бл. Јакша, Божић А. Милан, Борисављевић Страхиња, Будимир Ђ. Симо, Васић Тихомир, Вебле др. Андреј, Водстречил Хинко, Врбић Велимир, Вујић В. Димитрије, Вукановић др. Српко, Вукићевић Милан, Гајић Павле, Галогача Петар, Гађиновић Ј. Војислав, Глишић Миленко, Горњак Винко, Грђић В. Ристо, Давинић Брана, Димитријевић Стојадин, Добросављевић Д. Бранко, Дошен др. Војислав, Дошен др. Мирко, Дургутовић И. Мустафа, Живадиновић П. Борисав, Зельковић Н. Бошко, Зубер Никола, Зупанчич Фран, Иванчевић Душан, Ивековић др. Богдан, Ибрахимпашић Абдулах, Илић др. Вељко, Исаковић Ђ. Миливоје, Јанковић др. Драгутин, Јањић др. Војислав, Јевтић Д. Богољуб, Јевтић Ђорђе, Јевтић Животије, Јавановић др. Василије, Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовичић М. Радоје, Јојић Велимир, Кабалин Никола, Калембер др. Бранко, Калуђерчић др. Бранко, Кожул др. Марко, Којић др. Драгутин, Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић др. Мирко, Костић Василь, Коце др. Јуре, Краљевић др. Драган, Крстић Симо, Крстић Ст. Стојан, Куленовић др. Цафер-бег, Кулишић др. Шиме, Кумануди др. Коста, Куњашић Јоаким, Курилић Ј. Милан, Куртовић Шукрија, Лазаревић М. Алесандар, Лазаревић Милан, Ленарчић Станко, Лукачич Августин, Макар Дако, Марјанац Симо, Марковић др. Миленко, Маркичић Т. Милоје, Матровић Ф. Анте, Матица Павао, Мијовић др. Александар, Мијушковић Лука, Милетић др. Вјекослав, Милошевић Радивоје, Милутиновић Р. Милинко, Михаиловић П. Илија, Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић А. Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Б. Јован, Никитовић М. др. Часлав, Николић Ј. Живко, Николић Ђ. Милован, Николић М. Радивоје, Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Паптровић Манфред, Пејкић А. Чедомир, Перић Ђ. Миливоје, Перовић Р. Миљан, Петковић В. Милан, Петковић В. Растко, Поповић Багдан, Поздерац Нурија, Поповић М. Велимир, Поповић Душан, Поповић М. др. Живојин, Поповић др. Коста, Поповић др. Светислав, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић П. Јеремија, Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић М. Милош, Режек др. Јосип, Рогић др. Јосип, Савић Обрен, Сарић Ибрахим, Сејфуловић С. Беџир, Сокић М. Милоје, Сокић М. Момчило, Соколовић Никола, Спасовић М. Вукашин, Станковић В. Александар, Станковић Светозар, Степанов Миливоје, Стефановић Б. Игњат, Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Тешић Максим, Тишма Владимир, Томић Бранко, Трпковић Р. Ставра, Ђирић Стеван, Урошевић Ил. Мирко, Физир Виктор, Фукс др. Рико, Хасанбеговић др. Авдо, Хорват Франьо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Чолаковић Крста, Шакић Иван, Шијак др. Никола, Шошки др. Лука.

(После гласања)

Потпретседник Франьо Маркић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 164 народна посланика, од којих 158 „за“ а 6 „против“. Према томе објављујем да је овај законски предлог усвојен и коначно у це-

лини и према чл. 64 Устава биће упућен Сенату на даљи рад.

Пошто је данашњи дневни ред исцрпен, дозволите ми, господо народни посланици, да вам предложим дневни ред за идућу седницу. (*Војислав Лазић*: Сутра је интерпелациони дан!) Предлажем за идућу седницу следећи дневни ред:

1) Избор Одбора за проучавање Предлога закона о изменама и допунама Закона о грађењу и проширењу здравствених установа од 16 марта 1931 године;

2) Претрес извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима о Предлогу закона о Уговору о трговини и о пловидби између Југославије и Шведске, са Завршним протоколом, и о Протоколу о регламентацији трговачких размена између Југославије и Шведске, потписаним у Стокхолму 14 маја 1937

године; и

3) Претрес извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима о Предлогу о настањивању, о трговини и о пловидби са Специјалним протоколом и Завршним протоколом; Санитарно-ветеринарској конвенцији са Завршним протоколом и Конвенцији о пограничном промету, са Закључним протоколом, између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, потписаним у Београду 13 маја 1937 године.

Прима ли Народна скупштина предложени дневни ред? (Прима!) Пошто је Народна скупштина дневни ред примила, дозволите ми, господо народни посланици, да са вашим пристанком закључим данашњу седницу. Идућа седница објавиће се писменим путем.

Седница је закључена у 12.15 часова.

ПРИЛОЗИ

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање Предлог закона о Уговору о настањивању, о трговини и о пловидби, са Специјалним протоколом и Завршним протоколом; Санитарно-ветеринарској конвенцији са Завршним протоколом и Конвенцији о пограничном промету са Закључним протоколом, између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, потписаним у Београду 13 маја 1937 године, па је на својој VII седници, одржаној 22 новембра 1937 године завршио поверени му посао, усвојивши акламацијом текстуелно законски предлог у начелу и појединостима.

Одбору је част предложити Народној скупштини, да законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Жарка Томашевића, Претседника одбора.

22 новембра 1937 године
Београд

Претседник

Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима.

Жарко Д. Томашевић, с. р.

Секретар,

Др. Бранко Миљуш, с. р.

Чланови:

Др. Љутица Димитријевић, с. р., Иван Јанжекович, с. р.; др. Фран Шемров, с. р.; Рудолф Певец, с. р.; др. Борђе Марковић, с. р.; Стеван Симић, с. р.; др. Антон Новачан, с. р.; др. Мирко Дошен, с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање Предлог закона о Споразуму о узајамном ослобођењу од пореза на приход извесних добитака који потичу од поморских транспортних предузећа, закљученом и потписаном у Атени 13 новембра 1934 године, између Краљевине Југославије и Републике Грчке, па је на својој VII седници, одржаној 22 новембра 1937 године завршио поверени му посао, усвојивши акламацијом текстуелно законски предлог у начелу и појединостима.

Одбору је част предложити Народној скупштини, да законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Жарка Томашевића, Претседника одбора.

22 новембра 1937 године
Београд

Претседник

Одбора за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима.

Жарко Д. Томашевић, с. р.

Секретар,

Др. Бранко Миљуш, с. р.

Чланови:

Др. Љутица Димитријевић, с. р., Иван Јанжекович, с. р.; др. Фран Шемров, с. р.; Рудолф Певец, с. р.; др. Борђе Марковић, с. р.; Стеван Симић, с. р.; др. Антон Новачан, с. р.; др. Мирко Дошен, с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање Предлог закона о Уговору о трговини и о пловидби између Југославије и Шведске, са Завршним протоколом, и о Протоколу о регламентацији трговачких размена између Југославије и Шведске, потписаним у Стокхолму 14 маја 1937 године, па је на својој VII седници, одржаној 22 новембра 1937 године завршио поверени му посао, усвојивши акламацијом текстурелно законски предлог у начелу и појединостима.

Одбору је част предложити Народној скупштини, да законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Жарка Томашевића, Претседника одбора.

22 новембра 1937 године
Београд

Претседник

Одбора за проучавање законских предлога
о Међународним уговорима и споразумима,

Жарко Д. Томашевић, с. р.

Секретар,

Др. Бранко Миљуш, с. р.

Чланови:

Др. Љутица Димитријевић, с. р., Иван Јанжекович, с. р.; др. Фран Шемров, с. р.; Рудолф Певец, с. р.; др. Форђе Марковић, с. р.; Стеван Симић, с. р.; др. Антон Новачан, с. р.; др. Мирко Дошен, с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Војислава Лазића, народног посланика, на Министра унутрашњих послова и Министра војске и морнарице о смрти поч. ђенерала Војислава Томића.

ГОСПОДИНЕ МИНИСТРЕ,

Догађај о начину смрти армијског ђенерала и команданта Команде Београда, г. Војислава Томића, запрепастио је и забринуо све друштвене кругове у нашој земљи, како у варошима тако и по селима. Нико не верује да је г. Томић извршио покушај самоубиства.

Саопштења која су поводом догађаја о начину његове смрти преко дневних листова давана, као и начин на који су давана, таква су да се народ у своме веровању да у овом случају не постоји случај самоубиства, још више утврдио.

Догађај се десио у ноћи између 9 и 10 новембра тек. год. Сутра дан, 10 новембра, није ништа у јавности саопштено. Догађај се целог дана држао у тајности, иако има листова који излазе преко дана а нарочито лист „Правда“ излази у 2 часа по подне који је овај догађај могао саопштити да је то саопштење било дозвољено.

Пошто је протекло више од 14 часова од догађаја, на дан 11 новембра преко дневних листова „Политике“ и „Времена“ а потом и преко „Правде“ саопштен је догађај, у коме се приказује да је г. Томић покушао самоубиство и себи нанео смртоносне ране. На крају нарочито се саопштава извештај лекарске комисије, који извештај носи званичан карактер, у коме се каже да је утврђено да је г. Томић од пре неколико месеци био болестан, да је тражио одсуство ради лечења, да је одсуство добио и да је пре пет дана дужност Команданта Команде Београда био напустио, и упадљиво се износи да на дан догађаја није отпостављао никакву дужност.

Сутра дан 12 новембра тек. год. у „Политици“ бр. 10586 саопштена је изјава једног вишег официра из штаба Команде Београда у којој он каже: „Чудином игром случаја наш Командант умире истог дана када је и постао Командант Београда. 9 новембра 1929 године ђенерал Томић потписао је први акт као Командант Београда, а 8 година

после тога, 9 новембра 1937 године, скоро у исто време поподне потписао је последњу заповест”.

Према изјави овог вишег официра из штаба Команде Београда потврђује се да је г. Томић био на дужности све до часа догађаја његове смрти, па и у самоме часу, с тога саопштење о његовом повлачењу са положаја Команданта Команде Београда није истинито. Оно је намерно дато, и настаје питање зашто је то неистинито саопштење требало?

Задржавањем догађаја у тајности преко 24 часа и неистинитим саопштењем, да је због болести г. Томић већ био на отсуству, створило се убеђење да смрт г. Томића није дошла покушајем самоубиства, већ на неки други начин који се нарочито крије. Сви који су познавали г. Томића, његову војничку чврстину, част и карактер, не могу да верују да је он заиста покушао самоубиство.

Ђенерал г. Томић је заузимао врло високе и истакнуте положаје у нашој земљи. Поред положаја Команданта Београда, он је био и заменик првог Намесника Његовог Величанства Краља Петра II и зато његова смрт не сме остати тамо обавијена и народу необјашњена. Догађај о његовој смрти мора се разјаснити и објаснити јасно и отворено и ради саме личности г. Томића, и ради положаја које је заузимао у земљи и народу и ради смиривања разноврсних мишљења и верзија у народу.

Стога интерпелишем Господина Министра војске и морнарице и Господина Министра унутрашњих дела, и то:

Господина Министра војске и морнарице као претпостављенога војнога старешину поч. ђенерала Томића, и тражим од њега одговор у Народној скупштини на ова питања:

1) да ли је г. Томић на дан 9 новембра т. г. био на дужности Команданта Команде Београда или не? Ако није, кад је се са дужности удаљио, којим путем и зашто?

2) Да ли је Господин Министар уверен да је ђенерал Томић заиста извршио покушај самоуби-

ства и нанeo себи смртоносне ране, или је он од некога другога убијен?

Господина Министра унутрашњих дела као одговорног за јавну и личну безбедност грађана у земљи и за цензурисање и дириговање наше штампе, и тражим од њега одговор у Народној скупштини на ова питања:

1) Зашто је задржао саопштење преко јавности о догађају са генералом Томићем више од 14 часова?

2) Зашто је неистинито дат званичан извештај преко дневне штампе да је г. Томић у часу дога-

ђаја био ван дужности Команданта Команде Београда, кад је утврђено да је 9 новембра на дужности био?

3) Да ли је он као Министар утврдио и чиме, да је г. Томић заиста извршио покушај самоубиства?

Тражим хитност ове интерпелације испред осталих.

Интерпелант

Војислав Лазич, с. р.
народни посланик

INTERPELACIJA

Stanka Lenarčiča, narodnega poslanca, na Ministra notranjih zadev radi neopravičenega šikaniranja raznih trgovcev v Ljubljani po ljubljanski policiji

GOSPOD MINISTER!

Dne 28 in 29 oktobra 1937 je celokupno ljubljansko trgovstvo v znak protesta proti novi uredbi, katero je izdala Kraljevska vlada v pogledu veleblagovnic zaprla trgovine. Zapiranje trgovin so organizirali razni akcijski odbori brez vsakih političnih motivov in so trgovci zaprli trgovine po mestih cele države.

Ljubljanska policija izgleda nima bolj pametnega dela kakor šikanirati razne ugledne ljubljanske trgovce. Policija hoče na vsak način usiliti tem trgovcem prepričanje, da je bil ta protest političnega značaja in seveda po navodilih ki jih prejema od Kr. Banske uprave, prevratno delo.

Gospod minister! Poučite ljubljansko policijo, da je bil ta protest solidarno delo celokupnega trgovstva brez ozira na politično pripadnost.

Či bi Kr. Vlada vpoštevala upravičene predloge in zahteve trgovskih organizacij v celi državi in prepovedala odpiranje veleblagovnic, ki so skoro brez izjeme vse v rokah tujega in po večini židovskega kapitala, ne bi prišlo do nobenega protestnega zapiranja trgovin.

Zato Vas, Gospod minister, vprašam:

Ali hočete takoj odrediti ljubljanski policiji ustavitev vsakega preganjanja uglednih trgovcev radi zapiranja trgovin dne 28 in 29 oktobra 1937?

Za to interpelacijo zahtevam nujnost.

Sprejmite, Gospod minister, izraze mojega odličnega spoštovanja.

23 novembra 1937 god.

Beograd

Stanko Lenarčič, l. r.
narodni poslanec
za srez Logatec

INTERPELACIJA

Inž. Franc Zupančiča narodnega poslanca in tovarišev na ministra financ v zadevi korakov, kj jih je predvzela Kr. vlada da se odpišejo davki vsem po elementarnih nezgodah težko prizadetim kmetom v Sloveniji

GOSPOD MINISTER!

V letu 1937 je višja sila napravila kmetijstvu v Sloveniji nepopisno škodo. Težko je prizadetih po elementarnih nezgodah 10 srezov Dravske banovine. Toča je uničila ogromen del kmečkih pridelkov in tudi pozeba ter peronospera sta napravili veliko škodo. Zlasti pa je bila napravljena velika škoda kmetijstvu tudi po poplavah, ki so bile letos na dnevnem redu. V noči dne 1. avgusta t. l. se je utrgal oblak v dolnjem delu Krke v srezu Krškom, ki je povzročil do sedaj nepoznane poplave ter nepopisno razdejanje po hudournikih. Kmetom so poplave napravile ogromno škodo na njivah, travnikih in vinogradih. Vinogradi so uničeni za dolgo let in jih je nalivje odneslo s trtami vred v doline hudournikov. Po toči, pozebi in poplavah prizadeto polje in vinogradi so bili edini vir dohodka siromašnega kmečko-delavskega ljudstva. Vse trdo delo so na-

mah uničile elementarne nezgode ter pognale bedno ljudstvo v lakoto in obup. Nujna potreba je, da se takoj najdejo sredstva, da se prizadetim nudi primerna izdatna pomoč. Ljudstvo je izčrpano, obubožano in nima od nikoder vzeti sredstev in jih tudi ne more dobiti iz svojega edinega upa, iz svoje rodne zemlje, iz polja in svojih vinogradov, ker je vse uničeno. Velika beda vlada v teh nesrečnih krajih in ljudstvo nujno prosi denarne pomoči predvsem za potrebno obleko in hrano ter za obnovo svojih domov ter svojih uničenih zemljišč.

Predvsem prosijo prizadeti kmečki posestniki za odpis davkov, ker jih ne morejo plačati, ker so prišli ob vse in jih tudi ne morejo izkopati iz tal. Davčna moč je presežek dohodkov, ki ostanejo zemljiškemu posestniku, ako odštejejo od njegovih dohodkov iz zemlje vse vložene delavne in življenske stroške. Dohodkov pa prizadeti reveži kmetje niso

imeli ponekad sploh nobenih, v nobenem slučaju pa ni bilo presežka dohodkov iz obdelovanja zemlje v prizadetih krajih. Razume se, da se po človečanskih načelih od teh bednih ne morejo zahtevati davki za leto 1937. Ker v kljub temu izterjujejo davčne uprave davke od oškodovancev, ki jim je višja sila vzela vse dohodke in se vrše tudi mobilijarne in imobilijarne eksekucije, se to protivi načelom pravice. Ravno tako ne morejo oškodovanci plačati letošnjega obroka dolga, ki spada pod kmečko zaščito. Po § 48 uredbe o likvidaciji plačila kmečkih dolgov se plačilo obroka radi elementarnih nezgod izpregheda in odloži.

Z ozirom na to prosim g. minister, da blagovolite odgovoriti sledeče:

1) Če Vam je znana gori navedena katastrofa prizadeta kmetom?

2) Kaj je ukrenila kr. vlada, da se nudi nujna pomoč prizadetim?

3) Hoče li kr. vlada takoj predvzeti vse korake, da se reši ljudstvo gladu, da se mu odpišejo davki in se mu omogoči obnovitev domov in polja?

23 novembra 1937 god.

Beograd

Narodni poslanci:

Ing. Fran Zupančič, l. r., Dr. Ivan Jančič, l. r., Ivan Janžekovič, l. r., Dr. Fuks Riko, l. r., Stanko Lenarčič, l. r., Doberšek Karel, l. r.

